

DE ONTWIKKELINGEN IN OEKRAÏNE

Niets doen is geen optie meer!

Door Victor A.C. Remouchamps Luitenant-kolonel der artillerie b.d.

Militair en politiek analist

Omdat ik in mijn laatste functie in de Intelligence Division van SHAPE als “Senior Analyst” verantwoordelijk was voor het volgen van de ontwikkelingen van de gebieden van de voormalige Sovjet Unie, volg ik de huidige situatie in Oekraïne met grote aandacht. Bovendien woon ik nu al meer dan tien jaar in Litouwen en daardoor ben ik ietwat sterker betrokken bij wat er het afgelopen jaar in Oekraïne is gebeurd. Uiteindelijk zit ik maar 70 kilometer van het voormalige IJzeren Gordijn af. Met deze bijdrage hoop ik u een beetje te laten meeleven met de onrust die hier ondanks het NATO lidmaatschap van Litouwen onder een belangrijk deel van de bevolking wordt ervaren.

In mijn eerdere opiniebijdrage voor het ON/OBN verklaarde ik dat Rusland op dit moment niet de middelen en de politieke wil zou hebben om het “Novorossia project” door te zetten. Ik ben bang dat die stelling van mij tamelijk voorbarig was en voor een belangrijk deel was gebaseerd op “wishfull thinking”! Ik heb intussen de indruk dat Putin koste wat kost zijn doelstellingen in Oekraïne wil bereiken. Dat leid ik af uit de volgende ontwikkelingen:

Op het eerste gezicht leek de militaire situatie in Oekraïne zich de afgelopen weken te stabiliseren. De beschietingen met zware wapens werden voor een groot deel gestaakt. In gebieden van het front waar de proxy legertjes van de DPR (Donetz Peoples Republic) en de LPR (Luhansk People Republic) nog steeds de situatie beheersen, is dat echter niet het geval. Leaders van die proxy strijdmachten benadrukken dat zij zich niet bij de besluiten van MINSK 2 willen neerleggen.

En derhalve niet zullen rusten voordat hun strategische doelstellingen zijn bereikt. Volgens Alexander Vladimirovich Zakharchenko, de “president” van de DPR en de belangrijkste woordvoerder van de separatisten, zal de strijd pas gestaakt worden wanneer de oorspronkelijke grenzen van de Oekraïense oblasten/provincies; Donetsk en Luhansk zijn hersteld.

In eenvoudig Nederlands: het huidige bezette grondgebied moet worden uitgebreid met ongeveer hetzelfde oppervlakte.

Beheersing van de havenstad Mariupol vormt op dit moment de hoeksteen van die uitbreidingsplannen. Bezetting van de stad is nauwelijks relevant, want deze is gemakkelijk te omvatten, en de Oekraïense eenheden die de stad moeten beveiligen zijn minimaal en bestaan voornamelijk uit niet professionele “vrijwilligersbataljons”

Mariupol is om verschillende redenen van het grootste belang.

Ten eerste: de economische levensvatbaarheid van “Novorussia “ wordt aanzienlijk vergroot. Ten tweede: het verlies van deze stad zou een zware morele nederlaag betekenen voor Oekraïne en de gevolgen zullen vergelijkbaar zijn met de effecten die de val van Debaltsjevo, afgelopen maand, hebben veroorzaakt.

Ten derde: het beheersen van Mariupol vereenvoudigt de verbinding van de twee in het oosten liggende “Separatisten republieken”(Novorussia) met de door de Russische Federatie ingenomen Krim. Ten westen van de stad liggen twee kleinere steden: de havenstad Berdiansk met 120.000 inwoners en Melitopol met 150.000 inwoners. Verder liggen er tussen Melitopol en de ingang van de Krim geen bevolkingscentra en dus geen substantiële Oekraïense eenheden van belang.

Bij een eventuele opmars langs de kust zijn deze twee kleinere plaatsen op een relatief eenvoudige manier te omtrekken. Mariupol is vanuit die invalshoek benaderd, een belangrijk strategisch object voor het met de doelstellingen van “Novorussia” collaborerende Rusland. Ten Vierde: de staalindustrie van Mariupol.

De stad beschikt over de capaciteit om staal te produceren die geschikt voor de tankfabricage. Azovamash maakt pantservoertuigen en de bewapening voor deze

HEAVY WEAPONS INVOLVED AND THEIR RANGES	
TOS-1 Buratino Self-propelled multiple rocket launcher	6 km
2S12 120 mm Heavy mortar system	7.1 km
D-20 152mm Towed artillery piece	17.4 km
2A33 152mm self-propelled Howitzer	24 km
BM-27 Urugan Self-propelled multiple rocket launcher	35 km
2S19 152mm self-propelled Howitzer	36 km
BM-21 Self-propelled multiple rocket launcher	45 km
SPG 2S7 203mm self-propelled Howitzer	55.4 km
9A52-4 Tornado Self-propelled multiple rocket launcher	90 km
BM-30 Smerch Self-propelled multiple rocket launcher	90 km
OTR-21 Tochka Self-propelled tactical ballistic missile	250 km

voertuigen, zoals geschutstorens en de machinegeweren, komen uit Charkiv, een stad die voor een belangrijk deel ook al niet staat te springen van enthousiasme voor Kiev. In Mariupol werden in de Sovjet periode ook delen voor de Russische onderzeeboten gefabriceerd.

Beheersing of bezetting van Mariupol zal worden vereenvoudigd door de sympathiserende houding van een groot deel van de bevolking van Mariupol (400.000 inwoners). Sinds de sovjet periode is meer dan twintig

procent vóór aansluiting met Rusland. Begin 2014 had dit deel al de openbare gebouwen van de stad in handen maar werden er door Oekraïense “National Guard” (eenheden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken) weer uit verdreven. Het scenario van “bedreigde Russische minderheden” zal bij gebleken succes in de Krim ongetwijfeld opnieuw uit de kast worden gehaald. Met het bedreigen en het mogelijk innemen van Mariupol hebben DPR en LPR diverse opties om Oekraïne aan het wankelen te brengen en de uitvoering van de plannen van Putin te faciliteren

Op dit moment hergroeperen en versterken beide “republiekjes” hun gevechtskracht met personeel en materieel uit Rusland om die aansluiting in de nabije toekomst te realiseren. De OSCE is in theorie belast met het monitoren en rapporteren van het terugtrekken van de zware wapens van beide partijen, maar in de praktijk blijkt dat alleen het Oekraïense leger zich aan die afspraken houdt.

De terugtrekking van de separatisten strijdkrachten wordt weliswaar met de nodige bombarie aangekondigd en vertegenwoordigers van de OCSE en de internationale pers worden daarbij luidruchtig uitgenodigd, maar dezelfde OSCE vertegenwoordigers en westerse media krijgen vervolgens geen toestemming (voor hun eigen veiligheid??) om vast te stellen waar dat materiaal naar toe wordt verplaatst en waar dat materiaal wordt opgeslagen.

De aangekondigde te verplaatsen eenheden worden weliswaar bij daglicht uit hun opstellingen gehaald, maar in de meeste gevallen worden gedurende de nacht oude opstellingen weer ingenomen. Het huidige OSCE volume van 550 man is veel te klein om een dergelijk groot gebied effectief in de gaten te houden. (De missie houdt in dat het gehele grondgebied van Oekraïne moet worden bewaakt. Een land met een oppervlakte ter grootte van Frankrijk)

Er is op 6 maart weliswaar besloten dat de sterkte van de OSCE – monitors verdubbeld zal worden doch zelfs een aantal van meer dan duizend man is nauwelijks in staat om een zorgvuldige controle uit te voeren op het naleven van de MINSK-2 protocollen. Bovendien is gebleken dat niet alle vertegenwoordigers van deze organisatie ten volle neutraal zijn, zodat de aandacht van de organisatie nogal gemakkelijk wordt “afgeleid”.

Na de in strijd met het MINSK-2 protocol ingenomen tactisch belangrijke Debaltsevo (dat volgens zeggen van de separatisten niet gedekt was door hetzelfde protocol), is inmiddels komen vast te staan dat de separatisten hun strijdkrachten verplaatsen in zuidelijke richting (Mariupol) naar Artemisk in het centrum en Luhansk in het noorden. De exacte nieuwe locaties van de “teruggetrokken” zware eenheden (tanks, ACV's en artillerie) zijn in veel gevallen onbekend.

Er zijn sterke aanwijzingen dat de gesleten Russische eenheden worden terug getrokken en worden vervangen door verse eenheden. De informatie in de onderstaande tabel onderbouwt die vaststelling:

Eenheid in ¹		Eenheid uit	
Soort	Thuisbasis ²	Soort	Thuisbasis
33 (zelfst) Painfbrigade (eenheid#: 22179)	Maykop, Republiek Adygea	5 (zelfst) Tankbrigade (eenheid#46108)	Ulan-Ude, Republiek Buryatia.
34 (zelfst) Painfbrigade (eenheid#: 01485)	Zelenchuskaya, Republiek van Karachay-Cherkessie	28 (zelfst) Painfbrigade (eenheid#: 61423)	Yekaterinaburg.
7 Militaire Legerbasis (eenheid#: 09332) ³	Gudauta, Republiek Abkhazia	74 Painfbrigade (eenheid#: 21005)	Yurga, Kemerovo Oblast

De in de tabel opgenomen eenheden worden/werden in het ontplooiingsgebied ondersteund door :

- Eenheden in Voronesh en Belgorod Oblast; die grenzen aan de Luhansk en Charkiv Oblast in Oekraïne.
- eenheden van 22 “Guards Spetsnaz Brigade GRU” (eenheid #11659, uit Stepnoy, Rostov Oblast), en 351 (zelfst) “Separate Special Purpose Brigade” van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (eenheid # 6775, Grozny, Chechnya).

Bovendien is 9 (zelfst) Painfbrig (eenheid#: 54046) uit Nizhny Novgorod gesignaleerd in de omgeving van omgeving van Kantemirovka, in de Voronezh Oblast en is een afdeling van 291 Artillerie Brigade (eenheid #64670, uit Troitskaya, Republiek Ingushetia) van het Zuidelijk Militair District gedetacheerd in de Belgorod Oblast. Deze activiteiten geven aan dat een nieuwe militaire formatie wordt gecreëerd die zal worden ingezet om de situatie in de Charkiv oblast en het noordoosten van de Luhansk Oblast te destabiliseren.

De verwachting is dat, wanneer de strijdkrachten opnieuw zullen zijn uitgerust met nieuw materiaal en personeel en voorraden klasse 3 en 5 zijn aangevuld, het scenario van “bedreigde minderheden” opnieuw uit de kast zal worden gehaald. De separatisten zullen uiteraard met een beschuldigende vinger naar Kiev wijzen. Voor wat betreft Mariupol is dat gelet het aanzienlijke percentage Moskou sympathisanten, niet een werkelijke krachttoer. Die sprong naar het westen kan een ongewenste ketting reactie veroorzaken. Inname van Mariupol zal - zoals Petro Poroshenko al een paar keer heeft laten doorschemeren - door Kiev worden aangegrepen om een grootscheeps tegenoffensief te lanceren. Die dan vervolgens door de op de Krim gesitueerde 40.000 man sterke Russische eenheden waaronder best een paar honderd Russisch gezinde en goed betaalde “Cossacks” zijn te vinden die als “vertegenwoordigers van de zich tegen de militaire junta van het fascistische Kiev verzettende lokale bevolking”, samen met de door Russische eenheden versterkte troepen, kan worden tegen gegaan. Analoog als in het gebied van Donetsk en Luhansk.

Waarom een goed functionerend scenario aanpassen?

De gevolgen voor het machtsevenwicht in het oosten en zuidoosten en de veiligheid van de daar levende bevolking zijn niet moeilijk te voorspellen.

De operaties in die delen van Oekraïne zullen worden ondersteund door het genereren van brandhaarden in andere delen van de Oekraïne resp. in grensgebieden met Rusland sympathiserende naties. Vijfde

colonneactiviteiten zijn al gestart in Charkiv, de op één na grootste stad van Oekraïne, met meer dan 140.000 inwoners. De stad ligt weliswaar op dit moment buiten de crisiszone, maar heeft net als in Mariupol een groot percentage (45 %) Russische sprekende en Russisch gezinde bevolking die op het moment suprême voor aanvullende onrust zullen kunnen gaan zorgen.

Om Kiev's migraine nog groter te maken, worden door Rusland bedachte en door Hongarije ondersteunde (nota bene een NATO bondgenoot) acties voorbereid in het zuidwesten van de Oekraïne om de latente onrust onder etnische groeperingen aan te wakkeren. Het zal vermoedelijk weinig moeite kosten om de in het grensgebied wonende 94.000 zogenaamde "Transcarpathische Russen" met een gelijksoortige instelling als de separatisten in Donetsk en Luhansk in beweging te krijgen.

Hongarije heeft de Russische bezetting van de Krim geaccepteerd en de premier Viktor Orban laat al publiekelijk weten dat het een slechte zaak is om Rusland te "isoleren".

Er is weinig analytisch inzicht voor nodig om te kunnen vaststellen dat de toestand van gebieden waar op dit moment een al dan niet ge-ensceneerde onrust heerst een olievlekwerking zal hebben, die de toch al niet stabiele regering in Kiev aan het wankelen kan brengen.

Een situatie die Rusland uiteraard welgevallig is.

Rusland heeft dan een excuus om Oekraïne als een "Falende staat" te kwalificeren. Een staat die geen bescherming kan bieden aan de in dat land wonende minderheden. Rusland zal zich "moreel gedwongen" voelen de Russisch gezinde inwoners te "beschermen". Die strategie hebben ze al met succes in 2008 in Abchazië en Zuid Ossetië met succes toegepast. Voorlopig ziet het er naar uit dat Putin er in slaagt om (delen van) Oekraïne binnen Ruslands invloedssfeer te houden en de afgelopen maanden is pijnlijk duidelijk geworden dat hij bij het realiseren van dat plan geen inmenging van NATO of van de Europese Gemeenschap duldt. NATO is volgens zijn inschatting niet in staat en bereid om op korte termijn in de ontwikkelingen in Oost-Europa in te grijpen. Bovendien zijn door zwak politiek en militair leiderschap de Europese Gemeenschap en bij de NATO aangesloten landen verdeeld. Een inschatting die door mij met spijt in het hart volledig wordt ondersteund!

Putin heeft met succes verdeeldheid gezaaid onder de bondgenoten.

- Hij heeft de steun van Hongarije afgekocht door het afsluiten van contracten voor aantrekkelijke gasleveranties.
- De linkse populistische president van Tsjechie; Milos Zeman heeft al verschillende keren laten doorschemeren dat hij tegen het “isoleren” van Rusland en economische sancties is, die de EG Rusland heeft opgelegd.
- de nieuwe premier van Griekenland, de communist Alexis Tsipras, is bij monde van de minister van buitenlandse zaken; Lavrov, al economische steun aangeboden.
- Hij heeft toezeggingen gekregen van de Grieks-Cyprioten om gebruik te mogen maken van hun havenfaciliteiten.
- De Turkse president Erdogan heeft herhaaldelijk laten weten dat hij tegen een verdere isolering van Rusland is. Het tekenen van een contract waarbij Rusland toestemming krijgt om de “Blue Stream” gaspijpleiding over Turks grondgebied te laten lopen om Zuid Europese landen als Griekenland, Servië, Bulgarije, Roemenië en mogelijk zelfs Oostenrijk en Italië van gas te voorzien, is daarvan de duidelijke bevestiging

Wanneer het Westen serieus is met het vinden van een antwoord op de expansiepolitiek van Putin, kan niet meer op zijn handen blijven zitten en zal daadwerkelijk de handen uit de mouwen moeten steken!

Niets doen is geen optie meer!

¹ Gelet op de trend kan worden verwacht dat door de nieuwe eenheden de gevechtskracht van de proxy strijdmachtjes en in het verlengde daarvan de operationele mogelijkheden vergroot zijn.

² Zoals in het Russisch denken gebruikelijk is komen deze eenheden uit veraf gelegen oblasten. Een tactiek die ook in 1986 werd toegepast om de Chernobyl problemen op te lossen. Vanuit ver afgelegen eenheden werden eenheden uitgezocht om met de opruiming te beginnen.

³ Het is vooralsnog onduidelijk hoe de gevechtskracht van deze eenheid moet worden ingeschat. Vermoedelijk betreft het hier een combinatie van eenheden waarmee een drie of zelfs vier dimensionaal (inb. Informatie operaties) optreden mogelijk is.